

Siyasal Tarih Dersi Ders Notları

Tarihin amacı kronolojik sıraya dizmek neden sonuç ilişkisi kurmak bir takım eğilimleri çıkarmaktır, günümüzü anlayabilmek için bu eğilimleri çıkarırız. Siyasal tarih devletlerin ortaya çıkışı gelişimi değişimi yıkılışları birbirleri ile kurdukları siyasal ve ekonomik ilişkilerle ilgilenir. Bu konuda 2 yaklaşım vardır;

1.

Devletleri oluşturan grupların, sınıfların birbirleriyle ilişkileriyle ilgilenir

2.

Bağımsız devletlerin ilişkilerini inceler

her devletin uluslararası ilişkileri iç işlerine etkili olur. Genel olarak uluslar arası sistemin çıkış dinamiklerine bakacağız, siyasal tarih 1789 Fransız Devrimi ile başlar biz biraz daha geriden başlayacağız ilk devletlerin ortaya çıkışı gelişimi uygarlıkların katkılarına bakacağız genel olarak tarihte **3 ana eğilim** vardır

1)

Tarım toplumları, tarıma dayalı uygarlıklar dönemi(M.Ö 5000 - M.Ö 500) bu dönemde uygarlık bakımından öncü rol üstünlük Ortadoğu ülkelerindedir

2)

Uygarlığın globalleşmeye başladığı dönem (M.Ö 500 - M.S 1500) bu dönemin alt başlıkları var;

a)

M.Ö 500 - M.S 500 Grek / Helen üstünlüğü var.

b)

M.S 600 - M.S 1000 / islam dünyasının üstünlüğü var.

c)

M.S 1000 - M.S 1500 / steplerin egemenliği var... bununda alt dönemleri var;

1000-1200 Türklerin egemenliği

1200-1500 Mogol istilaları ile islam dünyasının ilerleyişinin durduğu dönem

1200-1500 Türklerin yeniden üstünlüğü ele geçirdiği dönem

3)

1500 – bugün

bu tablodan da görüldüğü gibi uygarlık sürekli coğrafya değiştirmiş, doğudan batıya doğru ilerlemiştir.

1- Tarıma dayalı uygarlıklar

İnsanlar göçebe yasadıkları için tarımı bilmiyorlardır avcı ve toplayıcı idiler. M.Ö 7000 dolaylarında tarım yapmayı öğrendiler bu bir devrim sayılır çünkü yaşam değişiyor. Tarımdan önce nerde kaynak varsa oraya göç ediyorlardı tarımı öğrenince yerleşik yasama geçtiler bitki ve hayvanı kontrol altına alıyorlar.

İlk devletler Mezopotamya da ortaya çıkıyor. Tarımsal sürekliliği sağlamak gereklidir. Fırat ve Dicle'de azgın nehirler zaman zaman tasarlarda bu nehirlerin tarımsal üretimini kontrol altına almak için bentler ve su kanalları yapmak lazımdır bunun içinde bol sayıda insan çalıştırmak büyük bir insan emeği gereklidir bu insanları çalıştırmak için bir güç lazımdır ve bu ihtiyaçlardan devlet doğar. Tarım devletleri kendilerine yeterlidirler dışarıya kapalıdır temasları yoktur büyük su kanalları yapmak çok sayıda insanı harekete geçirmek ancak büyük bir otorite ile sağlanır. Böylece dünyada ilk otoriter monarşi devletleri ortaya çıkar M.Ö 500 Sümer kent devletleri ortaya çıkıyor kendilerinden sonraki kuzaklara bıraktıkları kavramlar var ;

gelişmiş bir bürokratik aygıtları var
yönetim teknikleri geliştirmişler

göçebe yaşam tarzını sürdürenler yerleşiklere saldırırlar bu da beraberinde düzenli bir ordu ihtiyacını doğurur güvenliği sağlamak amacıyla düzenli orduyu beslemek maddi kaynak gerektirir bunu monark sağlayacaktır bu monark'ı güçlendirir tarım için önemli olan bir başka şeyde hava koşullarıdır ne zaman yağmur yağıp yağmayacağını bilmek gerekir. Bunu haber verebilmek için birilerinin sadece gökyüzünü incelemesi, gözlemlemesi gerekir. Böylece astronomi çıkıyor bu kişiler giderek rahip olmaya başlıyorlar. Rahiplerin monarkla aralarında siyasal iktidar çatışması ortaya çıkar, ruhani güç ve dünyevi otorite arasında hangisinin hakim olacağı kavgası yüzyıllar boyu sürüyor.

Bu din adamları gözlem yapıyorlar, biliyorlar bir tür tahmin pozisyonundalar, güçleri buradan geliyor oysa sadece havayı gözlemiyorlar.

Bugünkü takvime çok yakın bir belirlenim var böylece halk içinde büyük itibara sahip olurlar. Sümer kent devletleri yıkıldıktan sonra biraz daha yukarısında Akadlar'dan önce Asur peşine Babil çıkıyor. Mezopotamya'nın güneyinde başlayan uygarlık yavaş yavaş yukarıya Anadolu'ya geliyor Anadolu'da Hitit devleti kurulur. Bir başka büyük uygarlık Nil nehri kıyısında kurulan Mısır'dır. Çin'de de nehir kenarında kurulur buralarda kurulmasının nedeni suyun önemi, Mezopotamya'da su var fakat ağaç taş değerli maden yok bunları bir yerden sağlamak gereklidir ticaret yoluyla kendisine en yakın olana Anadolu'dan sağlar bu ticaret tüccar sınıfının zenginliğin ortaya çıkmasını sağlıyor, çiftçiler üretiyor rahip zanaatkar ve tüccarlar üretmiyor zenginliğin artması ile başka bölgelerdeki zenginlikleri kendilerine transfer ediyorlar uygarlığın artmasına yol açıyor, Mezopotamya'da ki devletler kent devleti iken Mısır'da kurulan bir merkezi devlettir bunun nedeni mısırın dağlık olmaması, Asur, Akad, Babil devletlerinin kendilerinden sonrakilere bıraktıkları;

Siyasal bağlılık duygusu bırakıyorlar
Gelişmiş bürokrasi ve profesyonel askerler
Gelişmiş yönetim teknikleri
Ticaret ve tüccar sınıfı
Hammurabi döneminde ise gelişmiş hukuk kuralları çıkaracaklardı

Din adamları denilen sınıf ve bunların siyasal etkileri çıkacak bunları siyasetten çıkarmak ise 20 asır sürecektir.

Din konusunda insanlık tarihine katkıları var ölüm korkusu ile çok ilgililer bunun pesine ruh kavramın a basvuracaklar ve giderek çok tanrılıktan tek tanrılığa gidis söz konusu olur.

Takvim dısı bir anlayısı getiriyorlar

Hiyeroglif denilen yazıyı bırakacaklar yazı önemlidir geçmisin birikimlerini gelecek kusaklara bırakmayı sağlar ve bilgi birikiminin artmasına yol açar.

Çivi yazısını kullanırlar

Bir rakamlar sistemi bırakmışlardır ;Ticaret takvim ve hesaplamalar için gereklidir. Ticaret için ağırlık ve uzunluk ölçülerini kullanırlar.

Anadolu'da kurulan Hitit uygarlığının katkıları;

Bu buğday üretimini başlatmışlar
Yasam denizde baslar derler
Gümüş ve altını alışverişte kullanırlar
Oksidyen tasını kullanırlar; bu tası mızrap ucu olarak kullanırlar sert ve biçimlendirmeye meyilli bir taktır
2 tekerlekli savaş arabasını keşfetmişler bu Hititlere savatsa büyük üstünlük sağlar metroloji yani maden isleme bilgisine sahipler bazı madenleri eritebiliyorlar bu tunç yapmayı ve daha iyi savaş tekniklerini sağlar.
Parşömen üzerine yazı yazıyorlar, taşınabilir ve daha kolay yazılabilir

Bu dönemde Mezopotamya uygarlığın merkezi, Çin, Hindistan, Ihdus vadisi, Girit, Mısır bunların halkı yerleşik ama göçebelere var. Avrasya stepleri göçebe yaşıyorlar bunları savaşçı aristokrasi yönetiyor. savaşçı aristokrasilerin yönettiği devlet konfederasyon şeklinde, kısa ömürlü devletler, merkezi devlet yapıları yok, bağımsız birimlerin bir araya gelmesiyle oluşuyor bu birleşimler bozulunca devlet ortadan kalkıyor. Göçebeler yerleşikleri genelde yenerler, aralarındaki bu askeri rekabette göçebeler yenerler fakat yerleşik kültürü üstün olduğundan göçebeleri zamanla kendilerine benzetirler, bu her zaman böyle olur.
Mezopotamya böyle yüksek uygarlıkları yasarken Avrupa ne halde:

ilkel bir kültüre sahip küçük çaplı hayvancılık ve tarım var M.Ö 1700 de dogudan gelen kavimler var. Hint-Avrupa dillerini konuşuyorlar bronz yapmayı biliyorlar, bunlar barbar kavimler. Avrupa'ya gelip egemen oluyorlar, bu barbar 2 tekerlekli savaş arabasını öğrenmişler savaş teknolojisini yaymayı sağladılar. Dünyanın en savaşçı halkları Avrupalılardır belki de bu kültürleri bunlardan gelmektedir.

M.S 500 Dönemi

Grek yarımadası egemenliğin kaynağı olmaya başlıyor. yonya Grek yarımadasından önce gelişmiş.
Modern bilim gelişmiş, özgür düşünce ortamı var adalar ve küçük körfezler var dış dünyadan tam anlamıyla olmasa da bir tecrit söz konusudur, bu da çeşitlilik getirir, kent devletleri

biçiminde örgütlenme vardır.

Siyasal güç burada tüccarlara ait, maddi kaynak oluyorlar. Teknoloji gelişince kar elde ediyorlar bunun için bilime önem veriyorlar. Aristo, Hipokrat, Pisagor, Anaksimandros, Thales vs. hepsi iyonyalıdır.

M.Ö 400 - 500 yıllarında yonya bu üstünlüğü yavaş yavaş Grek yarımadasına kaptırıyor. Burada ortaya çıkan uygarlık Yunan'lardır, bunların bazı avantajları var. M.Ö 12. yy da Grek

yarımadasına gelen davar güdücü göçebe dorlar eski Girit ve Mike uygarlığı ile Grek uygarlığını kuracaklar, yerlesiklerde bunlara kültürlerini verecekler. M.Ö dor denen kavim Miken ve Girit uygarlıkları ile karışıp yeni ve üstün bir medeniyet yaratacak ve bu 2 uygarlık yok olacak..

Mezopotamya da monarsi varken Yunanistan da demokrasi gelisecek, demokrasinin gelisme nedenleri:

1.

Uyguladıkları savas teknikleri / phalanx tekniği, sık saflarda yürüyen mızrak taşıyan askerler, yurttas ayrımı yok zenginlik farkı yok dayanışma gelisir, güç cesaret ve disiplin bu üç özellik buradan çıkıyor.

2.

Daha önemli bir neden olarak, ticaretin gelismesi, tarımsal ürün sanayi ürüne dönüşüyor. Zeytin, zeytin yagına, üzüm saraba, bunlar diger halklarda yoklar ve taşınmaları kolay, diger halklar almak istiyorlar böylece zenginlikler akmaya baslıyor. Kendileri için degil ticaret için üretmeye baslıyorlar, canlı ticaret hayatı dünya zenginliğinin Grek yarım adasına akmasını saglıyor, demokrasinin gelisebilmesi belli refah seviyesinin üstünde olmak bugün içinde geçerlidir, herkes zenginlikten pay alır ve çatışma olmaz.

Bu yunan kent devletleri kendi aralarında birlesmezler çünkü önemli olan polistir. Kendileri ancak polis içinde var olurlar, bireysel ve özel alan yoktur polis zaten bireyin varlığının nedenidir herkes kendi polisiyle vardır.

Makedonya kralı Philip kendisine en yakın Grek kent devletlerinin bagımsızlığını alıp devlet kurar, oğlu İskender önemlidir. İskender Asya'ya gider Suriye, Mısır'ı alır. ran, Taskent tahrana sefere çıkar 10 senelik bir sefere çıkar. En büyük komutanlardan birisi kabul edilir.

Greklere ufku açıyor, polisin sınırına hapis olmuş bireylerin ufku açıyor.

Makedonya'dan Hindistan'a kadar büyük bir imparatorluk kuruyor, İskender'in çabası doğu

ve batı kültürünü sentezlemek,

nsanlık tarihine yeni bir örgütlenme fikri getirir küçük kent

devletlerine imparatorluk fikrini getirir, en parlak imparatorluğu kurmuş olur.

M.Ö 6.yy da roma ortaya çıkar, Anadolu'dan göçen Etrüsklerin göçüyle baslar, kimileri bunları Türk olarak görür Kartaca ile savasarak kuzey Afrika'yı ele geçirir. Uyguladıkları savas teknikleri sayesinde dünyanın önemli bir kısmına sahip olur, Roma piyadeleri vardır, dünyada barış saglanıyor roma aynı zamanda bir cumhuriyettir, buraya kadar kent devletleri arasında cumhuriyete sahip olan yok. Roma tüm özgür insanlara roma yurttası olma hakkını verecek zamanla Roma'da cumhuriyet yıkılır ve monarsi benzeri bir yönetim biçimi kurulur. Bu tür imparatorlular ancak içten çökerler, barbarlar zayıflatır fakat bunun temelinde yurttaslar arasındaki çatışmadır. Romanın genislemesi zenginlesmesine yol açtı,

zenginleşmesi toplumsal bozulmaya yol açtı ve bir süre sonra seçim sistemi bozulunca roma gücünü kaybetmeye başladı. Roma'da pek fazla düşünür yoktu düşünceden önce eyleme önem veriyorlar özgür düşünce yok, bilime önem yok.

En önemli katkısı kurmuş olduğu hukuktur, Mezopotamya, Mısır Çin ve yonya'dan dogan bilimsel düşünüs. Evrensel tek bir tanrı inancı Hıristiyanlık. Roma'yla Hıristiyanlığın ilgisi romanın evrensel devlet ilkesi Hıristiyanlıkla seklini bulacaktır, tüm insanlığın üstünde hüküm sürme fikri Hıristiyanlıkta var.

Hıristiyanlığı önce reddeder sonra resmi din olarak kabul eder. Mesih inancı yaygındır Me-sih

gelecek ve dünyayı kötülüklerden kurtaracak. Hıristiyanlık ilk çıktığında siyasi iktidardan pay istemiyorsa Sezar'ın hakkı Sezar'a Tanrının hakkı Tanrıya diyor. Zaten pay istese de alamazdı.

Roma 331 de ikiye ayrılır. M.S 476 da batı roma ortadan kalkar Avrupa'da merkezi güç kalmaz küçük küçük devletçikler vardır. Artık Avrupa da tek örgütlü güç papaya aittir... pa-pa

siyasi iktidardan hak istemeye başlıyor çünkü ortada Hıristiyanlığı engelleyecek güç yok ve bundan sora papa ve dünyevi güç arasında siyasi iktidar kavgası baslar. Avrupa'da batı roma

çöküşü ve papanın gücü var.

Ortaçag dinsel dogmaların olduğu özgür düşüncenin olmadığı karanlık bir döneme giriyor, papa ne dersse dogru o olarak kabul ediliyor. Aynı yıllarda yeni bir tek tanrılı din slamiyet ortaya çıkıyor yayılıyor ve kısa sürede Hıristiyanlık çözülüyor.

632-661, 4 halife döneminden sonra Emeviler hilafeti ele geçirir 100 yıl onlarda kalır. Abbasiler Emeviler'i yenince slam dünyası üstünlüğünü ele geçirir Abbasi döneminde

slamiyet dünya medeniyetine sahip oluyor. **4 büyük** etkileşimleri var;

Arapların din,dil,hukuk alanlarında paralellerdir

Greklerin rasyonel, bilimsel, özgür düşünüsünü kendilerine alırlar

Perslerin edebi ve yönetsel niteliklerini alırlar (ran)

Astronomi ve matematik başarılarını alırlar.

4 önemli özellik tek bir potada birlesir ve önemli bir medeniyet çıkar çok parlak bir uygarlık oluşur.

Abbasilerde büyük hoşgörü ve araştırma var bunlar güçlü uygarlığın temeli olur. Farabi, bni Haldun, bni Rüst gibi düşünürler parlak eserler sunarlar özgür düşünce ve hoşgörü sayesinde.

Bu dönemde Arap olanlar ve olmayanlar arasında ayırım yok

1. yy.dan itibaren bu güçlü uygarlık zayıflar. Selçuklu Türklerine kaptırırlar, steplerin egemenliği geliyor

1000-1200 yılları arası Türklerin egemenli gi

Selçuklu Türklerinin bu hegemon yapısı bir baska Türklere de ulaşınca oldukları yerde biraz

sarsılırlar.Selçuklular Abbasilerden halifeligi almamışlardır, Abbasi halifesini korurlar.

Mogol

saldırısı sonucu Abbasi halifesi sona erer. Mogol lideri Cengizhan konfedere bir devlet olusturur, göçebeler Cengizhan ölünce dagılırlar.

Mo

golların dünya tarihine etkisi büyüktür acımasızlardır, Mogolların bu savaşçı vahşi bağımsızlık katkısı dogu-batı köprüsünde yer alıyor. Mogollar Avrupa içine gidiyorlar degerleri bulusturuyorlar asıl amaç aslında bu degildir, yagmaya gidiyorlardır.

Anadolu çöker, merkezi otorite biter. Küçük beylikler arasından en küçüğü olan Osmanlı devleti kendi döneminde medeniyetin zirvesini olusturacaktır. Cografi olarak Bizans'ın kenarında kuruluyor, Bizans'ta çökmeye başlamıştır, Osmanlı'da oraya dogru yönelir diger Türkmen beylikleriyle ugrasmaz. Siyasal olarak önemli kurumlar var, son derece önemli yönetim tekniklerine sahipler. Selçukluların bürokrasisini almışlardır, onlarda ran'dan almışlardır. Toplumsal olarak Osmanlılar dinsel bagnazlıktan uzaktırlar, dogmaları yoktur, büyük bir hosgörüyeye sahiptirler. Bu arada Bizans'ın çöküsünden dolayı Anadolu halkı rahatsızdır, üzerinde baskılar vardır. Osmanlının gelisini sevinçle karsırlar. Osmanlıda bir millet sistemi var bugünkü ulus devlet gibi. Her dinsel grup serbest bırakılıyor, dinsel özgürlük verdiği için siyasal bağılılıkları oluyor. Osmanlı Avrupa'ya dogru genisliyor. 1. Murat döneminde imparatorluk oluyor. Batının çok içinde, Balkanlarda da rahat ilerliyor, dünyada Hıristiyan birliği saglanamıyor Ortodoks - Katolik çekismesi var bu Osmanlının isini kolaylastırıyor. Osmanlı bilinçli yayılıyor, Anadolu'daki nüfus kitlelerini balkanlara götürüyor, bilinçli bir iskan politikası var bu özellikleriyle Beyazıt Timur'a yeniliyor ama yıkılmıyor.10 sene sonra tekrar güçleniyor. Ankara savaşı ile Anadolu'daki Türkmenler Timur tarafına geçiyor fakat Hıristiyan birlikleri Osmanlı'ya bağılılıklarını sürdürüyor, sonuna kadar savaşıyor bu sayede devlet yıkılmayacak 1500 yılına kadar varlığını sürdürecekt..

Osmanlı yeniden yükselmeye başlamış. Osmanlı Selçuklu ve Bizans'tan yapmıyor.

Fethettiği

topraklarda kendine bağılılığı kazanmak için millet sistemini kullanıyor, cemaatleri kendi iç islerinde serbest bırakıyor, cemaatlerin en yüksek otoritesini kendi memuru haline getiriyor. Bunların en üstüne Fener Rum patrigini koyuyor. Avrupa'ya dogru genisliyor 2.murat döneminde imparatorluk oluyor. Balkanlardaki ilerlemesi bir çöküs dönemine denk gelmiş. Katolik ve Ortodoks savaşı var yayılırken bilinci yayılıyor iskan politikası uygulayarak ilerliyor kendi sistemini götürüyor, yayıldığı bölgede Ortodokslar egemen dolayısıyla Hıristiyan tebaanın çoğu Ortodoks.

Osmanlı Timur'un saldırısından sonra yeniden güçlenmeye başlıyor, Hıristiyan unsurların sayesinde yeniden ayaga kalkıyor16.yy.da Osmanlı medeniyetin en parlak zirvelerine ulaştıktan sonra düsmeye başlayacaktır. Osmanlı gerilerken medeniyetin önderliğini Avrupa üstlenmeye baslar. Batı Avrupa yükselmeye başlıyor yükselisin nedenleri; Avrupalılar savaşı

yollarında kendilerini a

smalarını saglayacak buluslar yaparlar.10.yy.dan itibaren ağır sabanı

bulurlar daha derin ekebilmek için, insan gücünü kullanmak zorundadırlar, öküz ve atın

boynuna ip bağlarlar, hayvan enerjisinin yanı sıra rüzgar enerjisini de kullanacaklar. Avrupa üstünlüğünün çıkış noktası zor koşullar dolayısıyla yaratma yeteneği ve adale gücünden baska

çok daha üretken enerji kaynaklarının kullanılmasıdır. Tarımda enerji kaynaklarının kullanılmaya başlanması tarımsal üretimin artmasına gıdanın artmasına bu da nüfusun artmasına yol açmıştır. Avrupa giderek kalabalıklaşırken yeni tarım alanları açılır ve bu dönemde Avrupa'da steplerin göçebe savaşçılarıyla bas edebilecek bir savaşçı türü olan

sövalyeler ortaya çıkar. Stepler atı çok iyi kullanırlar, atın üzerinde ok ve yayı çok iyi kullanırlar. Bu göçebeler savaş sırasında hareketli olmayı sağlıyor. Göçebeler yagma yapıyor ama sövalyeler çıkınca göçebelerin üstünlüğü kalkıyor. Sövalyenin çıkması için Avrupa atın üzerinde iki elin birden kullanılması için bir şey daha keşfetmiş olmalıdır. Bu alet üzengidir. Bu sövalyeler feodalizmin temeli olacaklar. Yeni tarzda toplum siyaset ve üretim süreci getirirler.

1-
Feodal senyor **2-** Vassal **3-** Serf **4-** Lord

Lord-Vassal arası karşılıklı hak ve görevlere dayalı bir sistem var lord, vassalı koruyacak. Adaleti, toprağın işlenmesini ürün toplanmasını sağlar, vassallar arası sorunu çözer. Vassal da karşılığında savaşçı olarak hizmet eder. Savaşa giderken feodal senyorlar vassallarını toplar giderler. Bu vassallar **3 durumda** vergi verirler

1.
Senyor evlendiği zaman

2.
Savasta esir düşerse fidye olarak verir

3.
Kendine toprak mirası kalmısa verir.

Serf Vassal arası hak ve yükümlülükler var. Serfler güvenliği sağlar Vassal da üretimi sağlar Serfler güvenliği sağlarlar. (yüzyıllar sonra bunların arasındaki haklar Avrupa anayasal sisteminin temellerini oluşturur)

Feodal beylerin serfler üzerinde çok büyük hakları var (ilk gece hakkı, evleniyor ilk olarak karısıyla beraber oluyor)

987 Fransa'da feodal senyorlar aralarından birini kral seçiyorlar sen kralısın bizde vassalınız diyorlar. Fransa'dan önce 911 de Almaya da feodal senyorlar kendi aralarında kral seçtiler 962 de Kutsal Roma Cermen imparatorluğu ortaya çıktı.

ngiltere de ise kral seçimle is basına gelmedi, bir dış gücün etkisi oldu. 1066'da ilk ve son kez

normanlar denetim kavim tarafından işgal edildiler ve normanların seçtikleri kral oldu. Feodal sistem böyle inşa edildi. Batı Avrupa'da söz sahibi feodal beyler aristokrasi mensubular kralın

memuru değiller. Oysa doğuda Osmanlıda Rusya'da, monarkın emri altındalar söz hakları

yoktur. İngiltere’de esitler arası birinci Osmanlı sultanında böyle değil. Avrupa’nın erken gelişmesinde bu etilidir.

Batı roma yıkıldıktan sonra Avrupa’da güçlü devlet yok, küçük küçük devletçikler var, bir kral var ama pek etkisi yok. Bu devletçiklerden güvenlik sağlanınca ticaret gelişmiş bu da tüccar kentlerini ortaya çıkaracak kentler zaten tüccarlar tarafından kurulmuştur, kent sayısının artması gıda ihtiyacını arttırmış olabilir. Bu ihtiyaçlar tarım alanlarını genişleterek karşılanmalıdır bu gündeme gelir konusunu getirmektedir, bunların nasıl genişletileceği gündeme gelir, toprağı serfler işletir, bulunduğu toprağı terk edemez dolayısıyla bu serflik bağı kurulur. 17.yy.da serflik bağı bütün Avrupa’da tamamen kalkar. 15.yy.da özgür köylülük gündeme geliyor.

Avrupa bu dönemde siyasal iktidara sahip olmak isteyen değişik siyasal birimlerin çatışmasına sahne olmaktadır. Hıristiyanlık bunların içindedir (Kutsal Roma Cermen). Monarsilerde diğer taraftan. Kral tek söz sahibi ben olmalıyım diyor. Feodal prenslikler çatışmaya giremem diyorlar, tüccar kentlerde bu 4’lü çatışmanın içerisinde. Kutsal Roma Cermen imparatorluğu mirası üzerinde Almanya ve talya’da kent devletler var bunlar bu siyasal çatışmanın ilk baslarında ulusal monarsiye, monark’ı destekliyor.

15.yy.da bu ulusal monarsiler kültürel ve ekonomik bakımdan ilerlerken feodal prensler gerilerler, zenginlikleri var ve kültür alanında ilerliyor, bu dönemde özellikle talyan kent devletlerinden başlayıp Avrupa’ya ilerleyen Rönesans hareketi Avrupa’nın kültürünü değiştirecek. Venedik Ceneviz deniz üstünden ticaret üstünlüğü getirmiş. Okyanusa doğru açılmaya başlayacaklar, Rönesans neden bu kent devletlerinde ortaya çıkmış olabilir; parayla ilgisi vardır, talya’da ki ünlü ressamlar ticaretle uğraşıyorlar, bu onlara başka kültürleri tanıma fırsatı veriyor böylece laik bir yaşam biçimi gelişiyor. Rönesans ilginin bu dünyaya dönmesini sağlıyor, Rönesans tan önce konu sadece ilahiyat. Rönesans la beraber ilgi bu dünyaya yöneliyor, yeryüzü araştırılmaya değer görülüyor. Yeryüzüne ilişkin bilimsel bilgiye ihtiyaç duyuyorlar. Dünyanın bilimsel bilgisine sahip olmak lazım, insan güçlüdür ve bununla bir şeyler elde edebilir anlayışı çıkıyor. Öncesinde insan zayıftır, öte dünyayı garanti altına almak için çabalar, kilise dogmaları egemendir.

Kamuya hizmet anlayışı gelişiyor, bireyin önemi artıyor, birey anlayışı gelişiyor, demokrasiye doğru ilerleme var bireyin değeri artıyor. 15.yy.da Rönesanssı tamlayan akım; dini toplumsal

ve özellikle siyasal hayattan çıkarılan reformasyon denen hareket gelişiyor. Ruhani otoritenin

yerine dünyevi otorite egemen olmaya başlıyor. Reformla birlikte kilisenin dünyevi üzerindeki etkisi gidiyor.

Monarklar kutsal roma imparatorun karşı savasıyorlar, kendi ülkelerinde tek söz sahibi olmak

istiyorlar dolayısıyla papanın gücünü kırmak istiyorlar, papa kutsal roma Cermen i destekliyor.

Sade vatandaş monarkın aksine kiliseyi çok güçlü görmüyor buna karşı çıkıyor, daha güçlü olmasını istiyor. Sade vatandaş aristokrasinin kendini ezdiğini ve kilisenin kendisini korumasını bekliyor, ama zaten kendisinde feodal senyore dönüşmüştür.

Monarklar papaya giden parayı istiyor kral neden para ülke dışına gitsin bize gelsin diyor, kilisenin ülke içindeki büyük topraklarına el koymak istiyorlar. Papanın gücünü kırıp siyasal otoriteyi güçlendirmek giden maddi kaynakları kendilerine aktarmak için reform pesindeler. Halk ezilmisliklere karşı kilisenin müdahalesini istiyor kilise içindeki reform yanlıları

düşünüyorlar Hıristiyanlığın doğru özüne dönmesi gibi hedefleri var.

Ulusal monarsilerin yapacağı ilk iş ulusal kiliseler kurarak papanın kendi üzerindeki etkilerini

kırmak olacak.

Bu dörtlü siyasi birim arasındaki rekabetten galip çıkanlar monarklardır, papanın etkisini kıracaklardır.

Almanya'da bir akım çıkar bu akım kiliseyi düzeltmek değil yeniden kurmak amaçındadır. prenslerde dünyevi otoriteye vurgu yaparlar, yeni bir mezhep oluşur:

Protestanlık, svitçre'de de Calvenizm çıkar.

Almanya'da bazı prensler Protestan olurken bazıları Katolik, Kutsal Roma Cermen imparatorluguna bağlılığı sürdürür, bu dönemde ncil çevrilince, diğer dinlerde hızla kendi kutsal kitaplarını kendi dillerine çevireceklerdir.

Protestan prensler Katolik Roma'ya karşı birleşirler, amaçları: Bağımsızlıklarını ilan etmek için, Kutsal Roma Cermen onların üzerinde hak iddia ediyor. Katolik Fransa Katolikleri Kutsal Roma Cermenini destekleyeceği yerde Protestan alman prensleri destekler bunun sebebi:

Fransa'da monark çıkıp ulusal birliği sağlıyor ve Fransa Almanya'da ki küçük devletçiklerin birlesmesinden yana değil bölünmüslük isine geliyor böylece karsısına güçlü bir rakip olmamış oluyor.

Almanya'nın küçük devletlere bölünmüş yapısı 19.yy çeyregine kadar devam eder 1546'da Protestan Alman prenslikler Kutsal Roma Cermen imparatorlugu 5. Charles ve yanında yer alan Katolik alman prensliklere karşı savasa girerler, bu bir tür iç savaş olur. 1555'de Augsburg barışı ile sona erer bu bir Protestan başarısıdır. Her devletin kendi dinini belirleme hakkı verilmiştir, birbirlerine karışmayacaklardır. bu barışla Almanya'nın bölünmüslüğü onaylanmış olur.

Bu arada kilise içinde reform yanlılarından bir tarikat çıkar Cizvit tarikatı. 16.yy.da eğitim sistemi gelişmiş katı kuralları olan misyoner faaliyetlerde adını duyurmuş bir tarikattır.

Bu dönemde papanın dünyevi otoritesi kırılmış laik bir anlayış gelişmiş. Avrupa'da bir yandan

Hıristiyan diğer yandan Helen kültürü etkili, bu da ortaya bir çeşitlilik ve beraberinde yaratıcılık sağlayacaktır ve Rönesans ortaya çıkmıştır. 1500'den başlayıp bugüne gelen bir üstünlük sağlayacaktır, uygarlığın globallesmeye başladığı dönemdir.

1500-1700 batının okyanuslara hakim olduğu bir dönemdir. bu dönemin özellikleri:

Bu dönemde global eylemde bulunulabiliyor okyanuslara hakim olmasından dolayı.

Bağımsızlık düşüncesi ve bu dönemle beraber milliyetçilik düşüncesi gelişir.

Batı okyanuslara açılıyor. Atlantik'in kıyısındaki devlet Portekiz ve spanya. Portekiz ateşli silahlar ve deniz gücünü kullanarak ilk sömürge imparatorlugunu kuran ülkedir. Yayıldığı alanlarda halk ateşli silahlardan bir haber, ilk denizasıırı sömürgeye sahiptir, Portekiz kendisinin doğusuna gider. spanya'da Portekiz'in doğudaki üstünlüğünü dengelemek için

batıya yönelir ve Amerika'yı fethederler

spanyol fetihlerdir. 1494'te Amerika kıtası

keşfedilir.

2 sene sonra spanya ve Portekiz aralarında anlaşıp 2 ye bölmeye karar verirler kendi

paylarına düşeni sömürelim diyorlar. Dünyayı etki alanlarına ayırıyorlar, bu arada spanya da

kral tahtan çekilmiştir. spanyayı Flip'e bırakın der.

Hollanda ve ngiltere devreye girer ispanyanın denizlerdeki üstünlüğü sona erer. Bu yeni kıtanın kesfi ngiltere siyasetinde bir takım sonuçlar doğurur. Avrupa'ya altın ve gümüş akışı başlamış yani fiyatlar artar, fiyat artışı da ülkede mali bunalımı getirmiştir. Bu da bir siyasi bunalıma yol açar. Amerika'nın kesfi değerli maden akışı fiyat yükselisi mali kriz çıkmasına Avrupa'da siyasi krize yol açar. ngiltere ve Fransa'da sonuçları farklıdır. ngiltere'de parlamento güçlenir. Fransa'da ise monark güçlenmiştir.

17.yy.da bütün Avrupa ülkelerinde parlamento zaferi gelecek olan iç savaş kralı yargılar ve idam ederler.

Bu mali kriz Avrupa'da bir iktisadi politikanın yürürlüğe girmesine neden olur:

Merkantilizm;

“altın stoku ne kadar çok olursa o kadar güçlüyüz”mamul mal ihracatını arttırıp ithalatı kısarak ülkedeki altın stogunu arttırmak, giderek ulusal monarsiler güçleniyor.

Güçlü ve sürekli ordu beslemenin yolu açılmıştır, monarklar güçlenecek ve ulus devlet anlayışı gelicecek.

Savaş teknolojisindeki gelisme ve topun yaygın kullanımı feodal devletlerdeki sövalyelerle kent devletlerinin sonu olmuştur.

Monarklar savaşı kazanır, ne feodal ne kent devleti anlayışı nede Kutsal Roma Cermen evrensel devlet anlayışı hakim olmayacaktır ikisinin ortasında bir ulusal devlet biçimi çıkacaktır. Bu ulusal devletler yerellik ve evrensellik arasında bir devlettir.

Bu ulusallık burjuvazinin isine gelir, bu yapının ayakta tutulması için milliyetçilik gelir,ulusal devletten ulus devletine geçilir.

Ba sat güç kavramı

Bu kurala göre her yüzyılda bir devlet dünyanın egemeni olur ve egemen olabilmesi için okyanusa hakim olmalı baska bir devlet meydan okumalı ve bunların çatışmasından baska bir devlet güçlenecektir.

Buna göre 16.yy.da Portekiz ve ispanya basat güce sahiptir

17.yy.da Hollanda, 18.yy da Fransa'nın19.yy.da ngiltere'nin 20. yy da ABD'nin olacaktır.

ngiltere meydan okuyor Almanya ikisinin çatışmasından ABD çıkıyor. Osmanlı bu basat gücünde degerlendiremez çünkü okyanuslara hakim olma şartı vardır.

1-
Kutsal Roma Cermen imparatorluğu

2-
Ulusal monarsiler

3-
Feodal beyler (prensler)

4-

Kent devletleri

bunlar arasındaki siyasi iktidar çatışmasından ulusal monarsiler galip gelmiştir.

Fransa'da 4. Henry (16. yy da) monarsi otoritesini arttırır. Devlet Katolik kalmakla beraber devletin çıkarları papalıktan ayrı düşünülür. Fransa'da monark ruhani otoriteyi kendine baglar.

Henry den sonra 13. Louis'in saltanatında;

Richeliev denilen basbakan merkezi mutlak monarsiye kurmayı basarır. Derebeylerin gücünü kaldırmıştır.

1555 Augsburg barısı ile her devlet kendi tebasının dinini belirleyebilecekti, devletler birbirlerine karışmayacaklardı. Devlet Protestan ise tebaası da Protestan olacaktı, bu yavas

yava

s bozulmaya baslar.

1608'de Protestan prensler birle

sirler 1609'da buna karşılık Katolik Alman prensler

birlesirler. Devletler arası din etkili bir faktördür.

1618-1648 arasında süren 30 yıl savasları baslar. Önemli sonuçları vardır;

Protestanlık-Katoliklik üzerinden gelisen bir Alman iç savasıdır.

Siyasi varlığını, birliğini korumak, sürdürmek isteyen Kutsal Roma Cermen imparatorluğu ile bagımsızlığını korumak isteyen Alman prenslikler arsında bir iç savastır

Fransa ile Habsburg spanya ile Hollanda ve sveç, Danimarka, Transilvanya'nın dahil oldugu Alman toplumu üzerinde süren bir savas.

bu savas 1648 de Westphalie barısı ile sona erer. Bu barıs önemlidir, uluslararası açıdan önem tasır;

bir konferans sonrasında yapılır, bu yapılan ilk büyük konferanstır. Devlet, savas, iktidar sorunlarının tartıldığı laik bir konferanstır, papanın temsilcisi bulunuyor ama bu anlaşma papaya imzalatılmıyor. Bu papanın etkisinin kırıldığıнын bir göstergesidir, dolayısıyla kilise gücü sınırlandırılmış oluyor.1555 Augsburg barısının hükümleri teyit edilir.devletler birbirlerinin dinine karışmazlar, Katolik, Protestan ve Calvenizm geçerli mezhep olarak kabul

edilir. Bu konferansla Kutsal Roma Cermen imparatorluğu çöküntüye ugramıştır, Hollanda ve

sviçre üzerinde söz hakkı yoktur. 300 Alman devleti siyasi birim haline gelmiştir, Kutsal Roma Cermen imparatorluğu bu 300 devletin rızası olmadan vergi ve asker toplayamayacak, kanun koyamayacak,savas ilan edemeyecek, barıs anlaşması yapamayacaktır, bunları kabul eder.

Bu konferansı bu kadar önemli kılan özelliği; belirli kurallara göre hareket eder ve aralarında düzenli ilişkiler bulunan bütünün yani uluslar arası sistemin baslangıcı sayılır. Bugünkü uluslar arası sistemin ilk temellerinin atıldığı yerdir.

Mutlak monarsiye kuran bir devlet olan Fransa yükselmeye baslayacaktır, kendi içinde

feodal karışıklığa son vermiştir. 14. Louis Fransa'yı dünyanın en güçlü devleti haline getirecektir. 4 yaşında tahta çıkar 76 yaşına kadar 72 yıl süren bir saltanat sürer. Fransa'yı Avrupa'nın en güçlü devleti haline getirecektir. Daha iktidarının basında 1648'de Fransız soyluları ayaklanırlar, mutlak monarsiye karşı ayaklanırlar, soylular krala karşı hak sahibiyken kral bunların üzerinde hak sahibidir, ayaklanırlar ve spanya'yı Fransa'ya davet ederler. "Evrensel soylular dayanışması" anlayışı var, buna karşı burjuvazi ve köylüler aristokrasi yanına yer almayarak kralın yanında yer alırlar, dolayısıyla "evrensel soylular dayanışması" yerine bir başka düşünce "Milliyetçilik" egemen olmaya baslar, kendi krallarının yanına yer alıyorlar.

14. Louis orduyu disiplin altına alır, hanedana bağlı bir ordu kurar, hanedan iktidarı elinde bulunduran sülaledir. (boubon losi sülalesi hanedandır). Soyluların bütün üstünlüklerine son vermiş olur.

14. Louis ülkede mutlak hakimiyet kurunca doguya ve batıya yayılma planlarına geçer. Doguda Almanya'ya dogru rem bölgesini hedef alır, batıda ise spanya Hollanda hedef alır. Tüm spanyol topraklarına miras yoluyla sahip olmak gibi bir rüyası vardır, spanya ve Fransa'yı birleştirmek gibi bir hedefi vardır. Fransa'yı denizlerde hakim kılmak, Avrupa'da Amerika kıtasında üstün, hakim kılma hedefi vardır.

Fransa'nın çok güçlenmesi güç dengesini sarsar, diger devletlerde Fransa'ya karşı birlesirler amaçları Fransa'nın gücünü biraz kırarak güç dengesini sarsmasını engellemektir.

Güç dengesinin 2 anlamı vardır;

1.anlamı,

gücün farklı devletler arasında dagıldığı bir ortam.

2.anlamı,

dengenin bozulması durumunda güç dengesini bozan devlete karşı bir koalisyon olusturmak. Amaç o devleti yok etmek degildir, dengeyi yeniden kurmak için birlesip o devleti zayıflatmaktır.

1679 da 14. Louis Alsas-Loren'e, Almanya - Fransa arasındaki bölgeye sızmaya baslar. Bu bölgede maden yatakları vardır.

Fransa çok güçlenmiştir. 1686'da Katolik Fransa'ya karşı Katolik ve Protestan düşmanları birlesirler, mücadeleye karar verirler. Baslarında Kutsal Roma Cermen imparatorlugu,

spanya, Hollanda, balvedao ve Saksonya yer alır. 1688'de savas patlar 1697'de barıs

anla

sması ile sona erer. habsburglar bir kolu olan spanya'da habsburgların basında olan

spanya kralı 2. Charles'ın vasiyeti; ölünce spanya topakları 14. Louis in torununa kalır ancak tahtlar birlesmeyecekler, 2 ayrı krallık olarak kalacaklardır, Louis kabul etmezse habsburg imparatorunun torununa kalacaktır. Ve 1700'de ölür 14. Louis kabul eder ve bundan

sonra kıyamet kopar. Fransa'nın spanya'yı da alması çok daha fazla güce kavusmasına neden

olur ve diger devletler paniklerler.

1701-1713 arası spanya Veraset Savasları söz konusu olur. Bu savasın özellikleri:

1-
18.yy.da olacak olan savasların tipik özelligini yansıtır, profesyonel ordular tarafından yapılır

2-
Dinin çok az rol oynadığı ilk büyük çaplı savastır. Asıl neden olarak deniz gücünü ele geçirmek gösterilir.

3-
Dünya savası denilebilecek ilk savastır

ngiltere, Kutsal Roma Cermen imparatorluğu ve buna bağlı devletler, Hollanda, Portekiz, birlesip Fransa'ya karşı yeniden güç dengesinin saglanması için savasirlar.

1713'te Utrecht barısı ile sona erer, asıl konu spanyanın paylaşılmasıdır. ngiltere savasla Cebeli Tarık Bogazını ve Savua'yı ele geçirir.

Fransa'nın gücünü kırmıslardır.14. kral Louis'in torunu spanya tahtına geçmiştir 1931'de cumhuriyet kuruluna kadar spanya'yı yönetecektir.

Fransa Kuzey Amerika'da ve Kanada'da 2 önemli toprak parçasını ngiltere'ye vermek zorunda kalır. Fransız etkisi sınırlandırılır.

Bu Utrecht barısının önemi ;

2 küçük devlet Avrupa siyasetinde yükselecekler. Savua ve Brandenburg locaları Savua, Piyemento 10.yy ın ikinci yarısında talyan birliğini saglar.

Brandenburg Prusya 19.yy ın ikinci yarısında alman birliğini saglar

Bu barıs Westphalia daha çok bugünkü uluslar arası sistemin kurulduğu barıs anlaşması sayılır.

2 devlet güçlü kalmıştır Fransa ve ngiltere

spanya veraset savası sonrası ngiltere büyümeye baslar 19.yy da dünyanın günes batmayan imparatorluğu olur.

ngiltere'nin iç yapısında ngiliz parlamenter hukukun nasıl gelistigine bakacağız; monarsi vardır, Avrupa'da her monarside halkın seçtiği meclisler vardır, ngiliz parlamentosunu digerlerinden ayıran yönler;

Belirli temel ve evrensel hakları içeren belgeler var, bu parlamentoyu güçlü kılıyor

Parlamento yalnız toprak sahibi sövalyeleri içermiyor, seçimle gelmiş kentliler ve burjuvalarda vardır

ngiliz parlamentosunda hemen tüm üyeler mal, mülk sahibi sınıflardan geliyor, dolayısıyla vergi arttırılması tepkiye yol açıyor.

Tüm ülke için tek bir parti var, muhalefetin tek bir odakta merkezlesmesine yol açıyor,

daha güçlü bir muhalefet doguyor.

Hem soylular hem de sıradan halk temsil ediliyor.

Kıta Avrupalıların parlamentosundan farklı olarak din adamlarına yer verilmiyor

ngiltere’de 1295’te Magna Carta imzalanır ve kralın haklarına kısıtlamalar getirilmiş olur. Soylular kral karşısında güçlenirler. ngiltere Kıta Avrupa’sını yıpratın din savaşlarına sahne olmaz 1625-1649;

1. Charles zamanında bir iç savaş çıkacaktır çünkü ngiltere kralı parlamentoya danışmadan Fransa ve spanya’ya savaş ilan eder savaş demek masraf demektir. Parlamento-da

1628 Haklar bildirgesini ilan eder, kral hiç kimseye yargılanmaksızın ceza veremez, halka karşı orduyu kullanamaz.

1629 da 1. Charles parlamentoyu fesheder, 11 sene boyunca toplamaz.

1640’da yeniden toplantıya çağırır, para lazımdır ve parayı vergilerden sağlama amacındadır, bunun için vergi toplar vergi için parlamentonun onayını alacaktır. Parlamento toplanınca kralın bakanlarından birini yargılar ve ölüm cezası verir, kral bunun karşısında baskıyı arttıracaktır. artınca 1642 yılında Oliver Cromwell halktan topladığı orduyla krala savaş ilan edince iç savaş başlar galip olanlar parlamento güçleridir. ngiliz parlamentosu dünya tarihinde bir ilki gerçekleştirir; kral vatana ihanetten yargılanır ve ölüm cezası alır ve ngiltere cumhuriyeti kurulur. Cromwell döneminde ngiltere dünyanın en büyük gücü olacaktır, bazılarına göre bu dönem diktatörlüktür çünkü parlamento feshedilmekten çekinilmez.

Cromwell ngiliz deniz gücünü arttırmaya önem vermiş, zaten bu sayede büyük güç olmuştur. 1635’te monarsiye tekrar geçilir. 1. Charles’ın oğlu 2. Charles kral olacaktır.

Parlamento gücü elinde tutmayı ister, kralı sadece sembolik olarak tutmak ister.

1685’te 2. James kral olunca kendini gerçekten kral sanar ve sahip olduğu hakları kullanma-

yı ister Parlamento da onun süs gibi durmasını ister ve ülkeden kaçmak zorunda kalır.

1689’da parlamento haklar yasası çıkarır; buna göre hiçbir yasa kral tarafından kaldırılamaz parlamento izni olmadan vergi ve asker toplayamaz, hukuk sürecinden geçirilmeden kimse tutuklanamaz. Ve bu tarihten sonra ngiltere’de tek egemen parlamentodur kral sembolik bir konuma kavuşur. ngiltere giderek yükselecektir.

Utrecht barısından sonra bir takım devletler özellikle dogu Avrupa kısmı zayıflar, Osmanlı, Kutsal Roma Cermen imparatorluğu, Polonya krallığı zayıflar ama yeni güçler ortaya çıkar. Avusturya, Prusya, Rusya giderek güçleneceklerdir.

Batı Avrupa ve Dogu Avrupa’nın gelişim çizgileri farklı olmuştur

Batıda; ticaret yeni toplumsal sınıfları çıkarır bunlar siyasete egemen olurlar özgürlükçü siyasal sistem ortaya çıkar köylülük özgürlük kazanır

Dogu Avrupa’da ise temel toplumsal ve ekonomik birim tarımdır, büyük toprak sahipleri giderek güçlenecektir

Batı Avrupa’da özgürlükçü dogu Avrupa’da ise despotik rejimler çıkacaktır.

1700’lerden itibaren Kutsal Roma Cermen imparatorluğu mirası üzerinden Avusturya, Prusya

güçlenecektir, Prusya’nın bir takım özellikleri vardır, Alman halkı disiplinlidir.

Prusya’da junkarlar vardır ordunun subay tabakasını oluşturlar, büyük toprak sahibidirler, orta sınıf Almanya’da güçlü degildir bundan kaynaklı eski ayrıcalıklı sınıflar egemendir

Junkerler ordusu güçlü ve disiplinlidir, dürüst ve çalışkan bir bürokraside Prusya'yı yükseltecektir.

Öte yandan Rusya küçük Moskova prensliği yükseliyor. Çar Bizans'ın mirasına talip olur, Rusya Ortodoks balkanlarda Slav halkları var ve Ruslarda Slavlar.

18.yy.da Rusya'da son derece akıllı olan Çar Rus toplum yapısını batılılaştırmaya başlayacak

öte yandan Rusya'nın amacı batıya doğru yayılmak olacak

Rusya batı Avrupa'dan farklı olarak kilise ve monarsinin denetiminde, dünyevi otorite ruhani otoritenin üzerinde.

Avrupa artık denizlerde tam egemendir fakat birbirleri arasında denizlerde egemenlik de gisim gösterir.

Dünya tarihinin globale smeye başladığı dönemin özellikleri 1700-1850

Avrupa sava

skanlığı var,deniz ve karada Avrupa savaşçı özelliklerini gösterir tüm dünyayı etkilemeye baslar.

Bu dönemde denizler büyük önem kazanır, karalar denizle kusatılınca mal akışı önlenir, modern

toplum, bilim gibi olguları ngiltere yayacaktır.

Denizlerde etkinlik göstermek önemli ve pahalı bir istir. Gelir halktan sağlanacaktır, bunun için güçlü hükümet, iktidar gereklidir ve bu sebeple ulus devlet kavramı gelişir, motivasyon aracıdır.

18-19 yy.larda devlet üstünlüğü ve dokunulmazlığı zihniyeti yaygındır, çünkü devlet ulusundur.

Fransa ve ngiltere dünyanın iki gücüdür

1756-1763 arası yeniden Avrupalı devletler kapısırlar, denizlere egemen olmak ticareti ve ticarete zenginliği ve dolayısıyla gücü getirir.7 yıl savaşları yapılır

bu yedi yıl savaşlarından önce; 1740-1748 Avusturya veraset savaşları vardır. 7 yıl savaşları sonda 1763'te ngiltere kesin olarak zafer kazanır 1763'te Paris barış anlaşması imzalanır

ngiltere, spanya, Portekiz, Fransa dünyayı bölüşürler en büyük payı Fransa alır dünyanın gücü olur. Paris anlaşması Avrupa'nın dünya üstünlüğünü ele geçirdiğinin göstergesidir 1740-1748 Avusturya Veraset Savaşları ve 7 yıl savışlarının amacı aynı 2 temel sorundur:

1-

ngiltere ve Fransa'nın denizleri, sömürgeleri ve ticaret gücünü ele geçirme mücadelesi

2-

Avusturya - Prusya arasında alman dünyasının egemenliği kavgasıdır. Bu savas

1748'de aix-chapelle barı

sı ile son bulur, Avusturya kaybeder. Silezya bölgesini

Prusya'ya verir dolayısıyla Prusya güç olarak Avusturya'nın karsısına geçecektir bununla birlikte Cermen düalizmi denilen Alman dünyasında 2 devlet varlıklarını beraber sürdüreceklerdir. Bu kez güçlenen Dogu Avrupa'dır. Kıta Avrupa'sındaki diger devletler bundan tedirgindir. Basta Avusturya, Fransa ve Rusya birlesip kamplasırlar, Prusya'yı dizginlemek amacındadırlar.

1763'de Paris Barısı ile 7 yıl savasları sona erer;

Fransa Kuzey Amerika'daki topraklarını ngiltere'ye devretmek zorunda kalır

ngiltere bu tarihten itibaren en önemli sömürgesi olacak olan Hindistan'ı ele geçirmis olur 18.yy sonu dünyada devrimler yılı olarak anılır, Amerikan ve Fransız devrimleri.

Kuzey Amerika 1580'de spanya hakimiyetindedir, 1588'de spanya yenilir üstünlüğünü yitirir, 1667 de ngiltere Hollanda'yı yener ve Kuzey Amerika'ya adım atar. 7 yıl savaslarından sonra Kuzey Amerika ngiltere'nin eline geçer. Amerika devleti nasıl dünya siyasetine hakim olmuştur.

7 yıl savasları sonunda ngiltere Güney Amerika'yı fetheder

Güney Amerika'yı fetheden spanyollar yerlesme amacında degillerdir. Oysa Kuzey Amerika'ya gidenler kendi bütünsel yapılarını korudular, aristokrasi yok ngiliz monarsisinin gücü az.

Aristokrasinin olmaması Amerika'nın kuruluşunda ayrıcalıklar dogurur. Sınıflar yoktur, Kuzey Amerika'da tek bir din yoktur örgütlenmiş dinsel güç yoktur çok sayıda mezhep vardır

ve buda hosgörüyü sağlar. Avrupa'nın ugrastığı sınıf ve din savasları ile ugrasmaz

7 yıl savasları ngiltere zaferi ile sonuçlandı ngiltere'de masraf arttı ve vergilere ihtiyaç duydu. Kolonilerden vergi toplar 1764 yılında Amerikan koloniler ayaklanır, 1766 da resmen

ba

gımsızlıklarını ilan ederler. Bu kadar kısa sürede süper güç olmasının nedeni; Batı Avrupa uygarlığının nimetlerinden yararlanır kuruluşundan itibaren göç edenler Batı Avrupalılar Avrupa'dan düşünce akımları gelir ama imparatorluk zincirlerini kırıyorlar. Özgürlük, demokrasi, bilim, teknik vardır.

1864–1865 arasında Amerika'da bir iç savas yasanır temel nedeni bir ticaret ikilemidir Amerikanın kuzey eyaletleri sanayi bölgeleridir, güney eyaletleri tarım bölgeleridir Tarım bölgesinde köle emegine ihtiyaç var ngiltere bu güney eyaletlere köle saglıyor karşılığında pamuk gönderiliyor.

Kuzey bölgelerinin de pamuga ve işçiye ihtiyacı var. Sanayilesmiş bölgelerdir, güneyin ticaret

zincirini kırarsa pamuk elde edebilir. Güney eyaletleri Amerika'da ayrıcalıklarını ilan ederler kuzey eyaletleri izin vermeyince iç savas çıkar ve kuzey eyaletlerinin galibiyeti ile biter 19. yy.da bu savastan sonra hızlı bir gelisme dönemi baslar. Dogal kaynak boldur. Amerikan devrimi cumhuriyet, demokrasi, siyasi liberalizm ilkelerine uygun ortaya çıkar. bu devrimin etkisiyle bu düşünceler Avrupa'da başarıya ulaşmış olarak geri gelir

Fransa Amerikan bagımsızlık savasında ngiltere'ye karsıdır Amerikan kolonilerini destekler. Bunlara yardımla mali yüke girmislerdir 1774 de başlayıp 1781 de sona erer.

Fransa'da devrim Amerika'dan farklıdır aristokrasi sınıfı vardır örgütlü kilise vardır Fransız devletinin itici gücü orta sınıf burjuvazi ve köylülerdir. Burjuvazi aristokrasiden siyasal iktidar talep eder aristokrasi köylüyü ezer köylülerde burjuvazinin yanında yer alır aristokrasi

büyük toprak sahibidir ve köylüler bıkıdır.

14. Louis genişlemeci politika uygular ve onu takip eden tüm monarklar yayılgacı yani savaşçı bir politika izlerler savaş mali sıkıntı getirir soylulardan mali gelir sağlanır, bütün toprak maliyetinden vergi talebi gündeme gelir, aristokraside verginin tüm topluma yayılması

gerektigini söyler kabul etmez. Bu durumda 1614 ten beri toplanmayan etats-generaix toplanması gündeme gelir. Monark toplamak zorunda hisseder vergi almadan önce tüm toplumsal sınıfa benimsetmelidir. 3 kamarası vardır soylular din adamları ve halk. Ayrı ayrı toplanıyor. 1789 da çağırıyor bu sürede toplumsal yapı değişmiş burjuva güçlenmiştir. güçlenen orta sınıf parlamento toplanınca monarsiye karşı saldırıya geçer anayasa ile monarsinin sınırlandırılması gündeme gelir vergilerin düzenlenmesi, azaltılması, iç gümrük duvarının indirilmesini talep eder. Fransız devrimi hemen gerçekleşmez değişik toplumsal gruplar zaman zaman güçlenirler zaman zaman güçsüzleşirler. 1789 da halk basri hapishanesini basar ele geçirir köle komutanı asılır ve Fransız devrimi hız kazanır. Burjuvazi üçüncü tabakada güçlüdür ve giderek hegemonyasını kurmaya baslar. Ve etatsgeneraixin

kapandığını söyler 3 tabakalı parlamento yapısını kaldırır milli meclis adını verir kendine yeni bir devles sekli oluşturur

Kurucu meclis 1789 da nshan hakları bildirisini yayınlar ve yurttas haklarını belirler Buradaki haklar burjuvazinin talep ettiği haklardır

nshanların esit ve özgür olduğundan söz edilir. Yasalar önünde herkes esittir, herkesin memur olma hakkı vardır önce bu hak sadece aristokrasiye aitti. Söz ve basın özgürlüğünden, özel mülkiyetin dokunulmazlığından, vergilerin dengeli dağıtımından söz eder.

Meclis 1791'de anayasayı hazırlar ilan eder kralın yetkileri sınırlandırılır ve kurucu meclis kendini fesheder. Bu devrimle aristokrasinin egemenliği zedelenmiştir Fransız soyluları Avrupa'nın diğer monarsilerine sığınmışlar. Soylular Fransız devrimini bogmak eski düzene kavusmak için bir savaş hazırlığına baslarlar amaçları devrimi çökertip monarsiye aristokrasiyi güçlendirmek.

1792'de Fransa Avusturya ve Prusya'ya savaş ilan etmek zorunda kalır bu ki monarsi Fransız

devrimini ortadan kaldırma amacındadır. 1793'te 16. Louis Fransız kralı idam edilir. Devrimi yapanlar çok çeşitli gruplardır.

Monarsi kalkınca 1792 -1795 ulusal konvansiyon dönemidir içinde yer alan jacobenlerin zaferindedir. Önce giondenler etkiliyken sonra jacobenler etkili oluyor jacobenlerin

akalarında halk kitlesi deste

gi var. Jacobenlerin ünlü bir lideri var Robespierre bunların

sertligi sayesinde devrim sürüyor bir yandan devrimi yerleştirmeye çalışırken öte yandan istilacıları püskürtmeyi basarıyorlar, püskürtünce 1792'den itibaren Fransa yayılıyor Hollanda,

sviçre'yi ele geçiriyorlar. Fransız orduları girdikleri her yere Fransız devriminin ilkeleri olan; özgürlük, kardeşlik, milliyetçilik, esitlik ilkelerini yaymaya baslarlar. Ordularının girdiği

her yerde monarsiye son verip cumhuriyeti kuruyor. Liberal düşünceler milliyetçilik Avrupa'ya yayılıyor. milliyetçiliği yaydığı için isgal ettiği halklar zamanla Fransa'ya karşı

dönecekler bir süre sonra

1795'te jacobenler iktidardan düşerler 1795-1799 arası diktatör yönetim biçimi var Fransız orduları 1795'te 8.000 kişiye ulaşmışlar bunun sebebi de yurttas ordu kavramını geliştirmis. Monarkların tebaası değil devletin yurttası ve ordularda yurttaslardan oluşuyor.

Yurttas ordunun avantajı var, para için değil ulus için savaşıyorlar. Kendisinde inandığı dava için savaşıyor, bu büyük bir güç yaratıyor.

1799'da bu diktatör yönetimin yerini 3 konsül yönetimine bırakır bunlardan birisi Napolyon'dur, sıradan bir halk üyesidir, savaş süreci içinde askeri dehasıyla öne çıkmıştır, savaş dönüsünde de kahraman gibi karşılanır

1804'te 1. Napolyon adıyla imparatorlugunu ilan ediyor. Soylu olmayan kesimden birinin imparator olması tarihte ilk kez görülmüştür. Napolyon önemli bir kişiliktir Napolyon savaşları denen bir dönem başlar; Rusya, Prusya, Avusturya ve İngiltere'ye karşı savaşır. Bu üç ülkeyi anlamak mümkündür monarsiler ve Fransız devrimini istemiyorlar İngiltere kıta Avrupa'sında hiçbir devletin diğerlerinin üstüne çıkmasını istemiyor. Fransa kıta Avrupa'sının büyük bir kısmını işgal eder ama İngiliz donanması çok güçlüdür ve İngiltere'yi işgal edemez. Bir kıta sistemi kurmaya çalışır. Napolyon İngiltere'ye karşı bütün ülkeleri kendi etrafında toplamak ister İngiltere kıta Avrupa'sını Fransa'nın kıta sistemine karşı denizlerden ablukaya alır. Böylece diğer ülkelerden mal akışı kesilmiş olur. 1807'de Rusya, Fransa anlaşır ve Rusya kıta sistemine dahil olur ancak İngiltere'nin deniz ablukasına dayanamaz. Kıta sisteminden çıkar Fransa'nın önünde 2 yol kalmıştır ya İngiltere'yi işgal edecek ya da İngiltere'ye teslim zorlar. Tıpkı kendine 100-200 sene sonra bir başka önderin yapacağı gibi davranır. Almanya'nın ve Hitler'in yapacağı gibi, bütün kıta Avrupa'sını ele geçirir İngiltere elinde kalan tek müttefikini yenilgiye uğrattınca İngiltere teslim olacak her ikisi de Rusya'ya saldıracaklar.

1812'de Fransa Rusya'ya saldırır. Ruslar ülkenin içlerine doğru çekilirler Fransa Moskova'yı

alır ama 15000 tane asker kaybeder ve Fransa Rusya'dan çekilir 600.000 kişiden 1500'ü dönmeyi başarır, işgal ettiği ülkelerde Fransız ordusuna saldırır bütün ordu heba olur ve Napolyon sürgüne gönderilir, artık Napolyon tehlikesi kalkmıştır Avrupa'ya yeni bir düzen verilmek istenir

1814'te Viyana da bir kongre toplanır;

2 mimarı var birisi İngiltere dış işleri bakanı Castlereagh diğeri Avusturya başbakanı Metternich. Fransa barış anlaşmasını imzalar ama Napolyon kaçır ve Fransız ordusu kurar fakat ölür.

Viyana kongresi önemlidir; bu kongrede cezalandırma yerine denge önemlidir kongrenin mimarları 1. dünya savaşındaki Versay barış anlaşmasından daha akıllıca davranırlar Fransa'nın tümünden çökertilmesini söz konusu etmezler Fransa, Rusya, Prusya, Avusturya arası bir denge sağlanmalıdır söz konusu olan bu dengedir.

Metternich'in asıl gayesi Fransız devrimi ile milliyetçilik güçlenmiştir bunun kıta Avrupa'sına

yayılmmasını engellemektir. Avusturya çok uluslu bir yapıdadır milliyetçilik monarsi yapılarını

çökertir çok uluslu olmayan devlette çöker.

Viyana düzenlemeleri ile bowbounlar tekrar Fransız tahtına çıkar Fransa barış anlaşması ile Fransa 1792'deki sınırlarına çekilmiştir, işgal ettiği topraklar alınmıştır. Kararları Avusturya,

Prusya, Rusya ve İngiltere almıştır. Hollanda ve Belçika birleştirilmiştir.

